

ks. Leszek Poleszak SCJ

Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach

ORCID: 0000-0001-5408-0809; e-mail: lpoleszak@scj.pl

<https://doi.org/10.4467/25443283SYM.18.035.9716>

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM NAUKOWEGO
KAPŁAŃSKIE SERCE JEZUSA,
KRAKÓW, 8 LISTOPADA 2018 ROKU

REPORT FROM THE SCIENTIFIC SYMPOSIUM
KAPŁAŃSKIE SERCE JEZUSA,
KRAKOW, NOVEMBER 8, 2018

Temat: *Kapłańskie Serce Jezusa* stał się motywem przewodnim sympozjum naukowego zorganizowanego przez Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach w dniu 8 listopada 2018 roku w Domus Mater w Krakowie. Spotkanie to zgromadziło liczną grupę uczestników, kapłanów diecezjalnych i zakonnych, seminarzystów oraz braci zakonnych z różnych ośrodków naukowych.

We wprowadzeniu do sympozjum rektor Wyższego Seminarium Misyjnego Księży Sercanów w Stadnikach ks. dr Leszek Poleszak SCJ zauważył, że jego temat wpisuje się zarówno w duchowość Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego, jak też stanowi ważną inspirację dla formacji kapłańskiej. Uwypukla on źródło duchowości kapłańskiej, którym jest osoba Najwyższego Kapłana Jezusa Chrystusa, jak też wskazuje na wartości i cnoty Dobrego Pasterza, które powinny ukierunkować for-

mację współczesnych kapłanów. Po przywitaniu gości i prelegentów, ks. Poleszak przekazał głos ks. mgr. Łukaszowi Ogórkowi SCJ, wicerektorowi i prefektowi studiów, prosząc go o moderowanie sympozjum.

Jako pierwszy głos zabrał ks. mgr lic. Juan José Arnaiz Ecker SCJ z Centro Studi Dehoniani z Rzymu, który przedstawił wykład na temat: *Per assicurare una presenza di Gesù. Una lettura del concetto di sacerdozio in Dehon (Aby zapewnić obecność Jezusa. Ujęcie kapłaństwa u o. Dehona)*. W swoim wystąpieniu rozważał on zagadnienie kapłaństwa w myśli i dziełach o. Leona Dehona, założyciela księży sercanów. Próbował znaleźć odpowiedź na pytanie: który z aspektów powołania Dehona odegrał wiodącą rolę w jego powołaniu – życie zakonne czy kapłaństwo? W pierwszej części przedstawił ogólny zarys tematu, by następnie przejść do omówienia rozumienia kapłaństwa u Dehona. Zwrócił tu uwagę na konieczność pogłębienia tematu jedności powołania, jedności osobistego nastawienia charyzmatyczno-eklezyjalnego oraz odpowiedzi, której udziela się na wezwanie Boże. W kolejnej części omówił zagadnienie chrześcijańskiego doświadczenia duchowego w dziełach Dehona, by następnie przejść do opisu jego rozumienia kapłaństwa w powiązaniu z Eucharystią. Prelegent zauważył, że rozumienie kapłaństwa przez Założyciela księży sercanów jest powiązane z inspiracjami, jakie czerpał on z francuskiej szkoły duchowości. Jest to szczególnie widoczne zarówno w rozważaniu misteriów życia Jezusa, jak też w terminach używanych dla określenia istoty kapłaństwa Syna Bożego: „miłość”, „ofiara”, „żertwa”, itd. Kończąc swoje wystąpienie, prelegent zauważył, że wizja kapłaństwa Dehona podkreśla jako punkt centralny to, co obecnie ujmuje termin „kapłaństwo wspólne”: Chrystus jest kapłanem i jest nim nadal we wszystkich ochrzczonych, stanowiących jedną i prawdziwą przestrzeń świętości (*Ecclesiam sanctam*). To natomiast stanowi implikację także dla wszystkich sercanów, którzy powinni się starać żyć jako równi sobie w tej samej profesji życia zakonnego, z wyjątkiem różnicy wynikającej ze święceń¹.

Kolejny wykład nt. *Teologiczne treści święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana w kontekście formacji do kapłaństwa na wzór*

¹ Por. *Reguła życia Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego. Konstytucje i Dyrektorium generalne*, Kraków 2009, 17.

Serca Jezusowego wygłosił o. dr Włodzimierz Mocydlarz SJ z Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Collegium Bobolanum. We wprowadzeniu przywołał on kontekst historyczny tematu, który związany jest ze 175. rocznicą urodzin oraz 150. rocznicą święceń prezbiteratu czcigodnego sługi Bożego o. Leona Dehona. Następnie przeszedł do wyjaśnienia pojęć „kapłaństwo Chrystusowe” i „Serce Jezusa” w odniesieniu do formacji kapłańskiej. Zasadnicza część wystąpienia została skoncentrowana na wyjaśnieniu paradygmatu formacji do kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego płynącego ze święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Zarówno jego data – czwartek po Ześłaniu Ducha Świętego, która wiąże się z wydarzeniem ustanowienia przez Jezusa dwóch sakramentów – służebnego kapłaństwa i Eucharystii, jak też treści teologiczne wynikające ze szczegółowo omówionych tekstów liturgicznych, dostarczają ważnych implikacji dla współczesnej formacji prezbiterów. Autor wystąpienia odniósł się również pośrednio do nowego *Ratio fundamentalis*, będącego punktem wyjścia dla utworzenia nowego *Ratio studiorum*. Dokument ten wyraźnie wskazuje, że formacja kapłanów na wzór Jezusa Dobrego Pasterza ma się dokonywać w duchu *amoris officium* i należy ona do najważniejszych zadań Kościoła. Właściwe przygotowanie kandydatów do kapłaństwa służebnego – różnego od kapłaństwa wspólnego jest kluczowe w formacji całego Ludu Bożego. Przywołany dokument podkreśla pierwszeństwo studium Pisma Świętego w formacji, a zaraz po nim świętej liturgii. Formacja kapłańska na wzór Serca Jezusowego, której pragnie założyciel Zgromadzenia Księża Sercanów – na podstawie przeanalizowanych tekstów euchologii mszy o Najwyższym i Wiecznym Kapłanie, powinna przygotować kapłanów posłusznych i gotowych do służby jako wierzących w Zmartwychwstałego, noszących w sercu świadectwo nowego, uniwersalnego i zbawczego Przymierza we Krwi Chrystusa, powołanych do wzrastania w świętości dla posługi i misji Kościoła.

Ksiądz dr Michał Klementowicz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie przedstawił następnie wykład pt. *Głoszenie słowa Bożego podstawowym zadaniem kapłana*. Na początku swojego wystąpienia przypomniał nakaz misyjny Jezusa (por. Mt 28,19), w którym apostołowie są wezwani do nauczania, a dopiero później do udzielania

chrztu. Zwrócił on uwagę na trzy rodzaje przepowiadania: misyjne, katechetyczne i homilijne. Ten ostatni rodzaj przepowiadania – głoszenie homilii jest zarezerwowane dla wyświęconych szafarzy. Homilia jest bowiem szczególnym miejscem w akcji liturgicznej, w którym odsłaniane jest misterium Jezusa Chrystusa. Dzieje się to w jedności z głoszonym słowem Bożym i sprawowanym mistagogicznie misterium Ofiary Jezusa Chrystusa. Prelegent odniósł się także do wybranych dokumentów Kościoła, w których podkreśla się, że homilia jest odsłanianiem poszczególnych misterii Syna Bożego. W przypadku czytań mszalnych, rozłożonych na cykle mszalne, dzieje się to w sposób uporządkowany i przemyślany. Kościół pragnie w ten sposób zapewnić Ludowi Bożemu możliwość systematycznego zgłębiania wszystkich misterii zbawczych. Głoszący homilię winni być szczególnie wyczuleni na prawidłowe jej przygotowanie, by wyjaśniała ona specjalnie dobrane przez Kościół teksty czytań mszalnych, które odsłaniają kolejne elementy misterium zbawienia.

Ostatnim prelegentem sympozjum był ks. dr Stanisław Mieszczak SCJ, wykładowca Wyższego Seminarium Misyjnego Księży Sercanów w Stadnikach, który wygłosił wykład na temat: *Miłość Chrystusa a piękno liturgii*. W pierwszej jego części rozwinął on zagadnienie natury piękna. Zwrócił uwagę na to, że nie wystarczy dziś mówić jedynie o pięknie, ale należy powiedzieć, dlaczego coś jest piękne. Piękno przekracza ramy tego, co widoczne. Starożytni myśliciele podkreślali relację pomiędzy pięknem a dobrem. Źródłem i fundamentem wszelkiego piękna jest sam Bóg. Piękno prowadzi więc do doświadczenia transcendencji – do piękna, którego nie można w pełni doświadczyć tutaj na ziemi. Prawdziwe doświadczenie piękna prowadzi do doświadczenia misterium Boga. Widzimy to zwłaszcza w sztuce kościelnej, której zadaniem jest nie tyle przedstawianie piękna natury stworzonej, co ukazanie piękna natury przetworzonej łaską. Z pięknem wiąże się także miłość, która pobudza człowieka do wyrażenia swojego głębokiego przeżycia (np. w pieśniach). W drugiej części wystąpienia poświęconego zagadnieniu piękna wpływającego z liturgii podkreślił, że czynności liturgiczne nie sprowadzają się do aktów samego człowieka. Akty liturgiczne pokazują nam Chrystusa, który jest w centrum czynności liturgicznej. Prawdziwego piękna celebracji nie można mierzyć doświadczeniem estetycznym jej uczestników.

Musi być ono przeżywane w odniesieniu do Ojca – do relacji z Trójcą Przenajświętszą. Prawdę tę podkreśla doksologia, która kieruje myśl wspólnoty wierzących na Ojca, któremu wszystko zostaje ofiarowane dla Jego chwały. Ograniczenie celebracji liturgicznej do wymiaru piękna jedynie naturalnego szybko prowadzi do banalizacji liturgii. To kończy się szukaniem „nowinek”, które będą miały za zadanie pobudzenie ciekawości uczestników liturgii. Piękno prowadzi do prawdy. Zdaniem prelegenta – wszystko w przestrzeni liturgicznej winno zmierzać do wyrażenia wiary Kościoła – także wyposażenie kościołów, sztuka kościelna, naczynia i szaty liturgiczne. Aby coś miało znamiona sztuki sakralnej, musi przekazywać dobro, prawdę i piękno. W ten sposób sztuka jest rozumiana podmiotowo, czyli w kontekście prawdy o człowieku. Kościół ma prawo oceniać, które dzieła nadają się do użytku we wspólnocie Ludu Bożego, a które nie. Kolejnym przedstawionym zagadnieniem była relacja estetyki znaków liturgicznych i etyki. Gdy człowiek staje przed Bogiem, nie jest obojętne, z jakim staje sumieniem i jakie są jego motywacje. Kontakt z Bogiem formuje jego postawy moralne. Piękno domu Bożego, szat liturgicznych, sztuki, nie może mieć znamion krzywdy ludzkiej lub dążenia do zaspokojenia własnych potrzeb czy pragnień. Akt kultu musi wynikać z postawy człowieka uznającego Boga za swojego Pana i respektującego Jego prawa. Piękno liturgii rodzi się także z ofiary, ponieważ właśnie w liturgii Chrystus dokonuje ofiary ze swojego życia. Podobnie, nie ma ministerium bez ofiary, bez składania siebie w ofierze Bogu. Liturgia jest kapłańskim dziełem Jezusa Chrystusa. Motorem zjednoczenia z Bogiem w liturgii jest miłość. Miłość Chrystusa jest warunkiem prawdziwie pięknej liturgii.

W czasie sympozjum znalazło się również miejsce na dyskusję nad przedstawionymi zagadnieniami. Zauważono w niej, że duchowość Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego jest – w porównaniu do duchowości innych rodzin zakonnych – mocno skoncentrowana na duchowości kapłańskiej. To skutkuje podkreśleniem terminów „ofiara”, „wynagrodzenie”, „oblacja”. Ksiądz Arnaiz Ecker SCJ podkreślił, że rzeczywiście o. L. Dehon chciał utworzyć nie jedynie stowarzyszenie kapłańskie, ale zgromadzenie zakonne. W przeżywaniu kapłaństwa kładł on akcent na świętość i dążenie do doskonałości. W kolejnych wystąpieniach

zwrócono uwagę na historię ustanowienia święta Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Poruszono również zagadnienie sposobu dostosowania homilii w perspektywie głoszenia dla dorosłych i dzieci, a także kwestię konieczności głoszenia słowa Bożego także w dzień powszedni. Zwrócono uwagę również na to, że nie wolno zastępować homilii adoracją Najświętszego Sakramentu.